

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Α) Νομολογία Πολιτικών Δικαστηρίων

Επιμέλεια: Αθανάσιος Π. Πανταζόπουλος

Άρθρα 119, 120, 159 §§ 1, 3, 934 § ιβ', 999 παρ. 4 ΚΠολΔ.

Ακυρότητα επίδοσης προγράμματος πλειστηριασμού

Σε περίπτωση μεταβολής της διεύθυνσης του διαδικού (119 § 3 ΚΠολΔ) μόνο η επίδοση που έγινε στην παλιά και μη πραγματική πλέον διεύθυνση, καίτοι η νέα διεύθυνση γνωστοποιήθηκε, είναι άκυρη. Η διάταξη του άρθρου 999 παρ. 4 ΚΠολΔ, που προβλέπει με ποινή ακυρότητας ορισμένες διατυπώσεις, αφορά στην καθόλου παράλειψη των διατυπώσεων αυτών, όχι δε και στην περίπτωση που αυτές έλαβαν μεν χώρα, αλλά με τρόπο δικονομικώς άκυρο.

Ολομέλεια Αρείου Πάγου 3/2007

(Σύνθεση: Ρ. Κεδίκογλου, Π. Βούλγαρης, Δ. Λοβέρδος, Δ. Κυριτσάκης, Α. Νταφούλης, Ε. Μαραμαθά, Δ. Κιτριδής, Η. Κωνσταντινίδης, Ρ. Ασημακοπούλου, Δ. Γιαννακόπουλος, Ε. Καλούδης, Α. Θεμέλης, Μ.-Φ. Χατζηπανταζής, Γ. Πετράκης, Ε. Αθανασίου, Μ. Γραμματικούδης, Α. Ζερβομπεάκος, Α. Νικάκης - Εισηγητής, Χ. Ζώης, Δ. Πατινίδης, Χ. Παπαηλιού, Χ. Δημάδη, Β. Κούρκάκης και Ε. Νικολόπουλος

Με την από 5.7.2006 κλήση του αναιρεσεύοντος νόμιμα εισάγεται στην Τακτική Ολομέλεια του Αρείου Πάγου ο από το άρθρο 559 αριθμ. 14 ΚΠολΔ μοναδικός λόγος της από 28.7.2004 αιτήσεως του ... για αναίρεση της 5875/2002 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών, ο οποίος παραπέμφθηκε σ' αυτή με την 196/2006 απόφαση του Ζ' τμήματος του Αρείου Πάγου, διότι κρίθηκε ότι με τον παρόντα λόγο δημιουργείται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος και η παραπομπή είναι αναγκαία για την ενότητα της νομολογίας (άρθρ. 563 παρ. 2 εδ. β' ΚΠολΔ), εξαιτίας της εκδόσεως αντιθέτων αποφάσεων του Αρείου Πάγου στο υπό κρίση ίδιο ζήτημα. Με τον παραπεμφθέντα στην Ολομέλεια λόγο προβάλλεται η αιτίαση, ότι το Εφετείο παρά το νόμο κήρυξε απαράδεκτη, ως εκπροθέσμως ασκηθείσα μετά τη διενέργεια του πλειστηριασμού, την από 20.9.1996 ανακοπή του αναιρεσεύοντος με την οποία ζήτησε την ακύρωσή του, επειδή η επίδοση της κατασχετήριας έκθεσης δεν έγινε στην πραγματική κατοικία του.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 999 παρ. 4 ΚΠολΔ, ο πλειστηριασμός ακινήτου με ποινή ακυρότητας δεν μπορεί να γίνει αν δεν τηρηθούν οι διατυπώσεις που ορίζονται στο ίδιο άρθρο, μεταξύ των οποίων είναι και η επίδοση περιλήψεως της κατασχετήριας έκθεσης στον οφειλέτη εντός 20 ημερών από την ημέρα της

κατασχέσεως. Η διάταξη αυτή αφορά στην καθόλου παράλειψη των διατυπώσεων, όχι δε και στην περίπτωση που αυτές έλαβαν μεν χώρα, αλλά με τρόπο δικονομικώς άκυρο. Η ακυρότητα αυτή μίας ενδιάμεσης πράξεως της εκτελεστικής διαδικασίας απαγγέλεται κατόπιν ανακοπής που πρέπει να ασκείται έως την έναρξη του πλειστηριασμού (άρθρ. 934 § ιβ' ΚΠολΔ), υπό την επίκληση και απόδειξη δικονομικής βλάβης κατά το άρθρο 159 παρ. 3 του ΚΠολΔ. Αντιθέτως, αν ο πλειστηριασμός διενεργηθεί παρά την ανυπαρξία τελείως όλων ή μιας των τασσομένων με ποινή ακυρότητας διατυπώσεών του είναι άκυρος ανεξαρτήτως βλάβης, η ακυρότητα αυτή αφορά την ίδια την τελευταία πράξη της εκτέλεσως και απαγγέλεται κατόπιν ανακοπής που ασκείται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον εντός 20 ημερών από τη μεταγραφή της περιλήψεως της κατακυρωτικής εκθέσεως επί πλειστηριασμού ακινήτων. Περαιτέρω κατά το άρθρο 120 ΚΠολΔ, η επίδοση εγγράφου που αφορά εκκρεμή δίκη και γίνεται στη διεύθυνση της κατοικίας, η οποία είχε αναφερθεί σύμφωνα με το άρθρο 119 είναι έγκυρη ακόμη και αν ο αποδέκτης της επίδοσης δεν έχει πια εκεί την κατοικία του. Η διάταξη αυτή έχει ανάλογη εφαρμογή και στην αναγκαστική εκτέλεση και συνεπώς η κατά τη διαδικασία αυτή επίδοση διαδικαστικών εγγράφων, όπως είναι και η κατασχετήρια έκθεση, σε γνωστή κατοικία του καθού η εκτέλεση οφειλέτη, στην οποία είχαν γίνει επιδόσεις προηγούμενων πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας είναι έγκυρη, εκτός αν ο τελευταίος (καθού) είχε γνωστοποιήσει στον επισπεύδοντα τη μεταβολή της διεύθυνσης της κατοικίας του (άρθρ. 119 παρ. 3 ΚΠολΔ) και παρά ταύτα εκείνος επέδωσε την κατασχετήρια έκθεση στην προηγούμενη κατοικία του. Εκ τούτου έπεται, ότι ο καθού η εκτέλεση, που επικαλείται άγνοια και εντεύθεν ακυρότητα του διενεργηθέντος πλειστηριασμού, επειδή μετέβαλε κατοικία και η επίδοση έγινε σε διεύθυνση άλλη από εκείνη της πραγματικής του κατοικίας και δεν μπόρεσε να προσβάλλει την ανωτέρω πράξη εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 § ιβ' ΚΠολΔ, για το παραδεκτό της ανακοπής του πρέπει να επικαλείται, ότι ο επισπεύδων γνώριζε την πραγματική κατοικία ή ότι ο ίδιος πριν την επίδοση την είχε γνωστοποιήσει στον τελευταίο τη μεταβολή της. Στην προκειμένη περίπτωση ο αναιρεσείων με τον πρώτο λόγο του δικογράφου της ένδικης ανακοπής του προέβαλε, ότι ο διενεργηθείς σε βάρος του αναγκαστικός πλειστηριασμός του αναφερομένου ακινήτου με την επίσπευση του πρώτου αναιρεσιβλήτου, που κατακυρώθηκε στο δεύτερο αναιρεσιβλήτο, είναι άκυρος. Διότι η 1453/24.4.1996 περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών ..., βάσει της οποίας έγινε ο πλειστηριασμός, επιδόθηκε δια θυροκολλήσεως στην ... ενώ κατά το χρόνο της επίδοσης η διεύθυνση της πραγματικής του κατοικίας ήταν στον Πειραιά, επί της ... Έτσι δεν έλαβε γνώση του πλειστηριασμού και επήλθε σ' αυτόν βλάβη. Ο αναιρεσείων όμως δεν επικαλείται ότι ο επισπεύδων γνώριζε τη νέα διεύθυνση της κατοικίας, ή ότι ο ίδιος είχε

προηγούμενως γνωστοποιήσει σ' αυτόν τη μεταβολή της.

Συνεπώς η επίδοση της κατασχετήριας έκθεσης στην ..., στην οποία έγιναν όλες οι προηγούμενες επιδόσεις των διαδικαστικών εγγράφων της εκτελεστικής διαδικασίας, δεν ήταν άκυρη και ο ως άνω λόγος της ανακοπής, προβαλλόμενος μετά τη διενέργεια του πλειστηριασμού, είναι απαράδεκτος. Το Εφετείο έκρινε, ότι η ανακοπή έπρεπε να ασκηθεί εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 § ιβ' και απέρριψε αυτή ως εκπρόθεσμη, επικυρώνοντας την πρωτόδικη απόφαση. Με την κρίση του αυτή, έστω και με άλλη αιτιολογία, κατ' άρθρο 578 ΚΠολΔ, ορθά κατ' αποτέλεσμα έκρινε και δεν υπέπεσε στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθμ. 14 ΚΠολΔ, δηλαδή δεν κήρυξε παρά το νόμο απαράδεκτο και ο μοναδικός λόγος της αναιρέσεως που παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Σημείωση

Η διάταξη του άρθρου 999 § 4 ΚΠολΔ είναι από τις λίγες εκείνες διατάξεις που η μη τήρηση τους συνεπάγεται υποχρεωτική για τον δικαστή κήρυξη της ακυρότητας σε κάθε περίπτωση (άρθρο 159 αρ. 1 ΚΠολΔ). Η πρόβλεψη ακυροτήτων που επέρχονται αυτοδίκαια σε περίπτωση παράβασης δικονομικών κανόνων είναι σπάνια στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, καθώς η φιλοσοφία του δικονομικού νομοθέτη ήταν να διαφυλαχθεί η διαγνωστική και η εκτελεστική διαδικασία από παραβάσεις δικονομικών κανόνων που δεν έβλαψαν ανεπανόρθωτα τους διαδίκους¹. Με βάση αυτές τις σκέψεις, η θεωρία τόσο πριν το ν. 2298/1995², όσο και μετά από αυτόν³ σταθερά διακρίνει μεταξύ ανύπαρκτης ή εκπρόθεσμης αφενός και άκυρης αφετέρου επίδοσης. Την ίδια κατεύθυνση ακολουθεί και η νομολογία ανέκαθεν. Έτσι, ρητά γίνεται δεκτό πως η διενέργεια του πλειστηριασμού παρά την ανυπαρξία τελείως όλων ή μίας των τασσομένων με ποινή ακυρότητας διατυπώσεων καθιστά τον πλειστηριασμό δικονομικώς άκυρο. Η ακυρότητα αυτή απαγγέλλεται κατόπιν ανακοπής που ασκείται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον εντός 90 ημερών από της μεταγραφής της περιλήψεως της κατακυρωτικής εκθέσεως επί πλειστηριασμού ακινήτων, διότι αφορά την ίδια την τελευταία πράξη της εκτελέσεως (934 παρ. 1γ' ΚΠολΔ)⁴. Η επίδοση της περίληψης σε αντίκλητο που δεν διορίστηκε νόμιμα είναι ανυπόστατη⁵ και προσβάλλεται μέσα

1. Κ. Κεραμεύς, «Αστικό Δικονομικό Δίκαιο», Γενικό Μέρος, 1986, σ. 338, Ν. Νίκας, «Πολιτική Δικονομία», ΙΙ, σ. 103 επ. Βλ. και Α. Σοφιαλίδη, «Δικονομική Ακυρότητα», 1991, σ. 317 επ., 336 επ.

2. Ι. Μπρίνιας, «Αναγκαστική Εκτέλεσις», β' έκδ., § 552, σ. 1720, Γ. Ράμμος, (γνμ), Δ, 4, σ. 161, Γ. Μητσόπουλος, (γνμ), Δ, 4, σ. 167.

3. Π. Γεσίου - Φαλτσή, «Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως», ΙΙ, Ειδικό Μέρος, 2001, σ. 407.

4. ΑΠ 407/2001, ΤΝΠ ΔΣΑ. Την ίδια θέση ακολουθούσε η νομολογία και πριν από τον ν. 2298/1995 (βλ. ενδεικτικά την ΑΠ 1291/1998, ΤΝΠ ΔΣΑ).

5. ΟΛΑΠ 372/1975, ΝοΒ, 1975, σελ. 763.

στην προθεσμία του άρθρου 934 § 1γ'. Το ίδιο ισχύει για την περίπτωση της μη επίδοσης της κατασχετήριας έκθεσης στους ενυπόθηκους δανειστές⁶. Αντίθετα, η παράβαση των διατάξεων που προβλέπουν τη θυροκόλληση του εγγράφου σε περίπτωση απουσίας του παραλήπτη του εγγράφου (128 § 4 ΚΠολΔ) ή των προσώπων που προβλέπονται στις 128 § 1, 3 ΚΠολΔ επάγεται ακυρότητα, η οποία όμως πρέπει να προβληθεί μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 § 1β'⁷. Λόγοι αναφερόμενοι σε μη σύννομη δημοσίευση – και όχι σε ανυπαρξία δημοσιεύσεως – συνιστούν παραβάσεις που έλαβαν χώρα πριν από την έναρξη ης τελευταίας πράξης εκτέλεσης, δηλαδή της σύνταξης της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης και έπρεπε να προβληθούν με ανακοπή έως την έναρξη της συντάξεως της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης⁸. Η μη επίδοση του προγράμματος πλειστηριασμού (ή της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης) στο πραγματικό κατάστημα του οφειλέτη και στον πραγματικό συνεργάτη του, δεν εξομοιώνεται με έλλειψη επίδοσεως, ώστε να μπορεί να προταθεί και μετά τον πλειστηριασμό⁹. Με όμοιο τρόπο αντιμετωπίζει το θέμα της άκυρης επίδοσης η σχολιαζόμενη απόφαση της ολομέλειας του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με όσα εκθέτει στην πρώτη (μείζονα) πρόταση του υπαγωγικού συλλογισμού. Ας σημειωθεί, πάντως, ότι το ακυρωτικό στην περίπτωση που έκρινε πειστικά επισημαίνει ότι η επίδοση στην περίπτωση που έκρινε δεν έπασχε, διότι ο ίδιος ο νόμος επιβάλλει υποχρέωση γνωστοποίησης κάθε μεταβολής της διεύθυνσης του διαδίκου (119 § 3 ΚΠολΔ) και μόνο η επίδοση που έγινε στην παλιά και μη πραγματική πλέον διεύθυνση, αν και η νέα διεύθυνση γνωστοποιήθηκε, είναι άκυρη¹⁰.

Αθανάσιος Π. Πανταζόπουλος

ΔρΝ Νομικής Σχολής ΔΠΘ - Σπουδαστής ΕΣΔΙ

6. ΑΠ 197/2003, ΤΝΠ ΔΣΑ, ΟλομΑΠ 6/1998, ΝοΒ, 1998, σελ. 626.

7. ΑΠ 54/1995, ΕλΔ, 1996, σελ. 111. Βλ. εκτενέστερη παράθεση της νομολογίας από Νικολόπουλο σε Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας, ΚΠολΔ ΙΙ (2000), 999, αριθμ. 13-17, καθώς και σε Π. Γεσίου - Φαλτσή, ο.π., υποσ. 122, 124-126.

8. ΑΠ 1291/1998, ΤΝΠ ΔΣΑ.

9. ΑΠ 103/2004, ΤΝΠ ΔΣΑ.

10. ΕΑ 12634/1990, ΝοΒ, 1991, σελ. 928.